

URZĄD GMINY CEKCYN	
SEKRETARIAT	
Wpł.	2019 -11- 0 5
Warszawa, dnia 2019.10. 31	
Ilość załączników	
L.dz podpis	

MINISTERSTWO ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

Podsekretarz Stanu

Rafał Romanowski

Znak sprawy:F.we.071.268.2019

Pan

Jacek Brygman

Przewodniczący

Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich

Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Georgy Renis Romanowski,

W związku z przesłanym stanowiskiem nr 8/2019 Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 września 2019, przyjętym w trybie obiegowym w sprawie szacowania strat w rolnictwie, spowodowanych klęską suszy – uprzejmie Pana Przewodniczącego informuję, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r., poz. 477 z późn.zm.) susza rolnicza występuje, gdy obliczone wartości Klimatycznego Bilansu Wodnego (KBW) dla gminy są niższe od wartości krytycznych KBW określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych grup i gatunków roślin uprawnych i gleb. Dla wszystkich monitorowanych 14 grup i gatunków roślin opracowywane są co dekadę mapy i tabele, przedstawiające zasięg suszy rolniczej.

Na mocy przepisów ww. ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich minister właściwy do spraw rolnictwa został zobowiązany do ogłaszania w drodze obwieszczenia w okresie od dnia 21 maja do dnia 20 października, w terminie do 10 dni po zakończeniu sześciodekadowego okresu, wskaźników klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb, z podziałem na województwa, na podstawie danych przekazanych przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy.

Monitoring Suszy Rolniczej w Polsce prowadzony jest dla następujących grup i gatunków roślin: zbóż ozimych i jarych, kukurydzy na ziarno i na kiszonkę, rzepaku i rzepiku, ziemniaka, buraka cukrowego, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, roślin strączkowych. Wystąpienie wartości krytycznej oznacza obniżenie plonów o 20% z powodu deficytu wody. To obniżenie plonów wyznaczane jest dla gminy dla danego roku w stosunku plonów uzyskanych przy średnich wieloletnich warunkach pogodowych. System Monitoringu Suszy Rolniczej przedstawia zagrożenie wynikające tylko i wyłącznie ze strat w plonach wynikających z niedoboru wody dla roślin. Ze zrozumiałych względów System nie uwzględnia wpływu innych warunków atmosferycznych decydujących o plonie.

O wystąpieniu suszy decyduje cały kompleks warunków meteorologicznych i glebowych. Warunki meteorologiczne powodujące suszę są określane za pomocą Klimatycznego Bilansu Wodnego, który określa się jako różnicę pomiędzy opadem atmosferycznym a ewapotranspiracją potencjalną. Opad atmosferyczny jest podstawowym elementem mierzonym na stacjach meteorologicznych, mapa opadu wykonywana jest na podstawie danych z 695 stacji i posterunków meteorologicznych. Wartość ewapotranspiracji potencjalnej obliczana jest wg. wzoru Penmana. Wartość tę można również wyznaczyć, korzystając ze wzorów uproszczonych, które uwzględniają podstawowe elementy meteorologiczne (temperatura powietrza, usłonecznienie, wilgotność powietrza, prędkość wiatru) oraz brana jest pod uwagę długość dnia. Każdorazowo przed ogłoszeniem kolejnego komunikatu dotyczącego aktualnego stanu zagrożenia suszą na terenie kraju, dokonywana jest weryfikacja danych meteorologicznych.

Przestrzenne zróżnicowanie zdolności retencyjnych gleb jest, obok KBW czynnikiem decydującym o spełnieniu kryterium suszy na danym obszarze. W ten sposób uwzględnia się fakt silnego zróżnicowania podatności pokrywy glebowej Polski na skutki niedoboru wody, mierzonego wartościami KBW - gleby lekkie są zdecydowanie mniej odporne na stres wodny od gleb średnich i ciężkich, co znajduje odzwierciedlenie w zróżnicowaniu kryteriów suszy i progów KBW dla poszczególnych kategorii agronomicznych gleb.

Podstawą opracowania mapy kategorii podatności gleb na suszę rolniczą jest uziarnienie profilu glebowego (skład granulometryczny), które decyduje o możliwości gromadzenia (retencji) wody w glebie i jej dostępności dla roślin. Dla potrzeb SMSR opracowano mapę kategorii podatności gleb na suszę, która odzwierciedla potencjalną retencję i ilość wody ogólnie dostępnej dla roślin (WOD) w profilu glebowym. Kategorie podatności gleb na suszę wydzielono na podstawie informacji o uziarnieniu zawartej na mapie glebowo-rolniczej w skali 1:25 000. Rodzaj uziarnienia (gatunek gleby), miąższość i głębokość zalegania poszczególnych warstw w profilu glebowym są podstawą obliczenia wody ogólnie dostępnej (WOD). Uwzględniając zróżnicowanie właściwości retencyjnych, wprowadzono dla potrzeb monitoringu suszy cztery kategorie podatności gleb na suszę. Gleba bardzo lekka jest bardzo

podatna na suszę, mniej podatna na suszę jest gleba lekka, jeszcze mniej gleba średnia, a najmniej podatna na suszę jest gleba ciężka.

Mapa kategorii podatności gleb na suszę rolniczą z rozdzielczością w skali 1:25000 wraz z zaznaczeniem numerów działek jest dostępna na stronie internetowej prowadzonego Systemu.

Opracowany System na podstawie modeli prognostycznych strat plonów w wyniku suszy nie pracuje w oparciu o dane z pomiarów punktowych, ale wykorzystuje nowoczesne komputerowe aplikacje GIS (Geographic Information System) do przetwarzania i interpolacji danych przestrzennych. Na każdą wyinterpolowaną daną - program komputerowy ArcGIS wykorzystuje informacje z 12 najbliższych stacji meteorologicznych. Program ten uwzględnia też odległość od stacji, im stacja położona jest bliżej wyinterpolowanej danej, tym większy jest jej wpływ na interpolowaną wartość.

Działania IUNG-PIB ukierunkowane są na systematyczne wykorzystanie nowych technologii, które służą zwiększaniu oraz dokładniejszemu wyznaczeniu obszarów dotkniętych suszą rolniczą. Ponadto działania IUNG-PIB od początku stworzenia Systemu są ukierunkowane na systematyczne zwiększanie liczby stacji meteorologicznych. Dane pomiarowe są podstawą do określenia zasięgu suszy i starania Instytutu prowadzone są w tym kierunku od wielu lat. Sieć stacji, z których dane meteorologiczne wykorzystywane są do wyznaczania suszy rolniczej stale się zwiększa. Zwiększenie gęstości stacji meteorologicznej sprawia, że wzrasta dokładność oraz jakość prezentowanych wyników. Gęstsza sieć powoduje zmniejszenie błędów powstałych w wyniku interpolacji KBW. W 2007 roku tj. w pierwszym roku prowadzenia SMSR dysponowano danymi meteorologicznymi pochodzącymi z 227 stacji jak już wspomniano obecnie jest ich 695.

Odnosnie szacowania szkód powstałych w wyniku suszy uprzejmie informuję, że pomoc udzielana producentom rolnym, w tym również pomoc na wznowienie produkcji rolnej w związku z wystąpieniem szkód w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, musi być zgodna z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej, w tym :

- a) wytycznymi Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2020 (2014/C 204/01) (Dz. Urz. UE z dnia 1.07.2014, C 204) oraz
- b) rozporządzeniem Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającym niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 193 z 01.07.2014, str. 1),

albo pomoc musi być udzielana w formule de minimis zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108

Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz.Urz.UE z dnia 24.12.2013, L 352).

Uwzględniając zakres szkód i liczbę producentów rolnych poszkodowanych w wyniku suszy oraz limit krajowy pomocy *de minimis* dla Polski, nie ma możliwości uruchomienia pomocy dla producentów rolnych poszkodowanych w wyniku suszy wyłącznie w formule pomocy *de minimis*.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 państwa członkowie mogą udzielać pomocy na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej. Natomiast niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej, zgodnie z ww. przepisami oznacza niekorzystne warunki pogodowe, takie jak: mróz, burza i grad, lód, ulewny lub długotrwały deszcz lub poważna susza, które niszczą ponad 30 % średniej produkcji wyliczonej na podstawie:

- a) produkcji z ubiegłych trzech lat; lub
- b) średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej.

Wielkość pomocy i wszelkie inne otrzymane płatności na wyrównanie strat, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych z tytułu strat objętych pomocą, jest ograniczona do 80 % kosztów kwalifikowalnych. Jednakże intensywność pomocy może zostać zwiększona do 90 % na obszarach z ograniczeniami naturalnymi. Koszty kwalifikowalne to wysokość szkody poniesionej bezpośrednio w wyniku niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego do klęski żywiołowej, oszacowana przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.

Utratę dochodu zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 702/2014 oblicza się przez odjęcie:

- a) iloczynu ilości produktów rolnych wyprodukowanych w roku, w którym wystąpiło niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej lub w każdym kolejnym roku, którego dotyczy pełne lub częściowe zniszczenie środków produkcji, i średniej ceny sprzedaży uzyskanej w danym roku, od
- b) iloczynu średniej rocznej ilości produktów rolnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego do klęski żywiołowej lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu lat przed wystąpieniem

niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego do klęski żywiołowej, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej, i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.

Należy podkreślić, że zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia Komisji (UE) obliczenia strat poniesionych wskutek niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego do klęski żywiołowej dokonuje się na poziomie poszczególnych beneficjentów.

Jednocześnie należy zauważyć, że zgodnie z obowiązującymi przepisami o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich wystąpienie suszy potwierdzone przez Klimatyczny Bilans Wodny oznacza obniżenie plonów o co najmniej 20% z powodu deficytu wody. Ponadto producenci rolni zgodnie z obowiązującymi przepisami nie mają obowiązku prowadzenia rachunkowości czy ksiąg przychodów i rozchodów. Dane dotyczące powierzchni upraw, które posiada Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz informacje pochodzące z systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt wraz z informacją iż obniżenie plonów wynosi co najmniej 20% są niewystarczające do wyliczenia kwoty obniżenia dochodów na poziomie poszczególnych gospodarstw. Ponadto zastrzeżenia co do bezstronności może budzić sytuacja, w której ta sama instytucja przesądzałaby o możliwości ubiegania się o pomoc, jej wysokości oraz wypłacała tę pomoc. Należy również podkreślić, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nie jest organem władzy publicznej, dlatego też wojewoda jest zobowiązany potwierdzić wystąpienie szkód, jednocześnie weryfikując prawidłowość protokołów sporządzonych przez komisje.

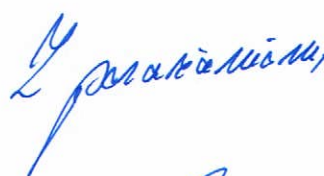
Przedstawiając powyższe uprzejmie informuję, że ww. Wytyczne oraz rozporządzenie Komisji (UE) nr 702/2014 będą obowiązywać do 2020 r.

Odnosnie rekompensaty powstałych z tytułu umorzeń podatku rolnego niedoborów w dochodach samorządu lokalnego uprzejmie informuję, że brak jest podstawy prawnej do rekompensowania z budżetu państwa ubytku dochodów z tytułu ulg związanych z umorzeniem płatności rat podatku rolnego.

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

(pismo znak BPRM.217.7.17.2019.JG(2))

PODSEKRETAŹ STANU
Rafał Romanowski